

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології

(підпис) О.В. Пономаренко
(ініціали та прізвище)
« 29 » серпня 2024 р.

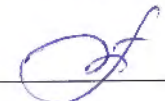
СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В КРИЗОВИХ ТА ЕКСТРЕМАЛЬНИХ
СИТУАЦІЯХ

підготовки другого (магістерського) рівня
денної та заочної форм здобуття освіти

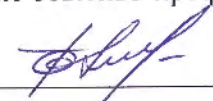
освітньо-професійна програма «ПСИХОЛОГІЯ»
спеціальності 053 – Психологія
галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Шевченко Н. Ф., д-р психол. наук, професор, професор кафедри психології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри психології

Н.О. Губа

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Г.О. Горбань

2024 рік

Викладач: Шевченко Наталія Федорівна, д-р психол. наук, професор, професор кафедри психології

Зв'язок з викладачем:

E-mail: ShevchenkoNF.20@gmail.com

Повідомлення в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1688>

Телефон: 288-76-46 (кафедра психології)

Кафедра: психології, навчальний корпус ЗНУ № 8, ауд. 220

1. Опис дисципліни

Сучасне життя постійно пропонує людині несподівані неприємні ситуації, важкі життєві обставини. Стресових ситуацій і життєвих криз не минає жодна людина, а отже - повсякденна психологічна травматизація є неминучим явищем. Надзвичайні події справляють потужний вплив на її фізичний і психічний стан людини. Стає усе більш очевидним те, що сучасний фахівець-психолог, за якою б вузькою спеціальністю він не працював, у будь-який момент може бути поставлений перед необхідністю надання екстреної психологічної допомоги, яка націлена на підтримку особистості постраждалого, його родичів, зменшення їх душевних страждань та зниження впливу на них стрес-факторів підвищеної інтенсивності.

Мета дисципліни – набуття особистісної готовності здобувачів освіти до майбутньої професійної діяльності шляхом засвоєння знань з теорії та практики психологічної допомоги особистості у кризових та екстремальних ситуаціях з урахуванням сучасних соціальних трансформацій та вироблення умінь здійснення практичної професійної діяльності з людьми, які потребують психологічної допомоги і підтримки.

Завдання дисципліни:

- набуття методологічної компетентності: знання феноменології та перебігу кризових та екстремальних ситуацій;
- набуття та розвиток психологічної грамотності: володіння основними термінами та поняттями практичної психології на рівні відтворення, тлумачення та використання їх у повсякденному та професійному житті;
- набуття і розвиток професійної компетентності: вироблення професійних вмінь надання психологічної допомоги у кризових та екстремальних ситуаціях та навичок роботи з людьми для надання психологічної допомоги;
- набуття і розвиток інформаційної компетентності: вироблення умінь аналізувати, інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати психологічну інформацію в процесі навчальної та професійної діяльності.

Дисципліна «Психологічна допомога в кризових і екстремальних ситуаціях» логічно й змістовно пов'язана з такими дисциплінами першого (бакалаврського) освітнього рівня циклу професійної підготовки «Основи психотерапії», а також з дисциплінами другого (магістерського) рівня вищої освіти «Основи психологічного консультування», «Індивідуальне психологічне консультування».

Паспорт дисципліни

<i>Нормативні показники</i>	<i>Денна форма здобуття освіти</i>	<i>Заочна форма здобуття освіти</i>
Статус дисципліни	Дисципліни вільного вибору студента в межах спеціальності	
Семестр	1	1
Кількість кредитів ECTS	3	

Кількість годин	90	
Лекційні заняття	12 год.	4 год.
Практичні заняття	22 год.	8 год.
Самостійна робота	46 год.	78 год.
Консультації	сторінка факультету СПП: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/grafik_navchal_nogo_protsesu_ta_rozklad_zanyat	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний ресурс СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=7364	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<i>Інтегральна компетентність:</i> ІК Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог	- словесні; наочні; практичні - пояснювально-ілюстративний; пошуковий; дослідницький; проблемного викладу; методи перевірки та оцінювання досягнень - організації та проведення навчання; стимулювання та мотивації; контролю й самоконтролю в навчанні; інтегровані методи; індивідуальне і групове консультування	
<i>Загальні компетентності:</i> ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	- дискусії, дебати, конференції, полеміки; мозковий штурм; аналіз історій і ситуацій; робота в групах; ігрові техніки; моделювання діяльності; схеми, таблиці, практичні роботи; вправи; творчі роботи; презентації	
ЗК3 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)		
ЗК6 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)		
СК4 Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік	- відеоконференції в форматі лекцій або семінарів; онлайн дискусії; тестування; бліц-опитування	
СК7 Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності		

Компетентності	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
СК8 Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію		
СК10 Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях		
СК11 Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку		
СК14 Здатність ефективно забезпечувати психологічний супровід щодо збереження та зміцнення психічного здоров'я в умовах воєнних дій, подолання важких психологічних станів, характерних для учасників бойових дій		
СК15 Здатність надавати якісну психологічну допомогу постраждалим від насильства та воєнних дій, забезпечувати психологічну підтримку їх близьких		

Результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
ПРН1 Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	<ul style="list-style-type: none"> • словесні; наочні; практичні • пояснювально-ілюстративний; пошуковий; дослідницький; проблемного викладу; проектно-дослідницький метод; методи перевірки та оцінювання досягнень • організації та проведення навчання; стимулювання та мотивації; контролю й самоконтролю в навчанні; інтегровані методи; індивідуальне і групове консультування • дискусії, дебати, конференції, полеміки; мозковий штурм; аналіз 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Попереднє (вхідне) 2. Формувальне. <ul style="list-style-type: none"> • навчальні тести • дискусії • запитання • самостійні завдання • презентації • опитування • практичні заняття 3. Підсумкове <ul style="list-style-type: none"> • екзамен • тести • заключні есе • рубіжні тести • підсумкові завдання 4. Інсативне оцінювання <ul style="list-style-type: none"> • самооцінювання • порівняння поточної продуктивності з попередньою 5. Пряме
ПРН5 Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість		
ПРН9 Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності		
ПРН12 Уміння інтегрувати та систематизувати набуті в процесі професійного навчання знання для оперативної психологічної допомоги у складних життєвих ситуаціях		

Результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
ПРН16 Здійснювати аналіз та забезпечувати якісний психологічний супровід з подолання важких психологічних станів, характерних для учасників бойових дій, сприяння збереженню та зміцненню психічного здоров'я військовослужбовців	історій і ситуацій; робота в групах; ігрові техніки; моделювання діяльності; складання ментальних карт; схеми, таблиці, практичні роботи; вправи; творчі роботи; презентації • відеоконференції в форматі лекцій або семінарів; онлайн дискусії; тестування; бліц-опитування	<ul style="list-style-type: none"> • тести • іспити • есе • активність під час обговорень на занятті • письмові, усні презентації та виступи • студентські публікації або презентації на конференціях • явна саморефлексія щодо того, чого навчилися <p>6. <i>Непряме</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • опитування • конспекти понять і аналіз здобутків • частка курсів вищого рівня в інших навчальних закладах • самозвіт про діяльність поза закладом навчання <p>7. <i>Кількісне</i>: розподіл балів за різні види навчальної активності та діяльності</p> <p>8. <i>Якісне</i>: задовільно – прийнятно – добре – вдало – відмінно</p>
ПРН17 Розробляти й реалізовувати програми надання психологічної допомоги особам та сім'ям постраждалим від насильства, агресій та воєнних дій		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологічна характеристика кризових ситуацій.

Тема 1. Кризи, кризові ситуації. Долання кризи та вихід із неї.

Визначення понять «криза», «кризова ситуація». Характеристики кризових ситуацій. Класифікації криз. Специфіка психологічної кризи. Можливості виходу з кризи. Психологічна допомога в кризових ситуаціях. Адаптаційні можливості особистості й саморегуляція в період кризи.

Змістовий модуль 2. Психологічна характеристика екстремальних та надзвичайних ситуацій.

Тема 2. Екстремальні, стресові й надзвичайні ситуації та психологічне забезпечення діяльності у них.

Визначення та характеристики екстремальної ситуації. Психологічний зміст екстремальної ситуації. Екстремальність і стрес. Визначення та класифікація надзвичайних ситуацій. Адаптивність як умова збереження цілісності особистості в екстремальних і кризових ситуаціях. Принципи та специфіка діяльності психолога в екстремальних і надзвичайних ситуаціях.

Змістовий модуль 3. Психологічна допомога особистості у кризах змін і втрати.

Тема 3. Криза, зумовлена тяжкою хронічною хворобою, втратою роботи, виходом на пенсію і психологічна допомога за цих обставин.

Психологічна підтримка у кризі, спричиненій тяжкою хронічною хворобою. Психологічна підтримка у кризі, яка викликана труднощами через опіку над тяжкохворим членом сім'ї. Психологічна допомога у кризі, яка є наслідком втрати роботи та виходом на пенсію.

Тема 4. Психічна травматизація зумовлена насильством і суїцидальними намірами та психологічна допомога у таких ситуаціях.

Насильство в сім'ї. Насильство над дітьми в сім'ї, його види та наслідки. Інцест. Суїцидальні наміри та спроби.

Тема 5. Криза втрати, спричинена смертю близької людини або розлученням і психологічна допомога за цих обставин.

Переживання втрати, пов'язаної зі смертю чоловіка (дружини). Переживання втрати, пов'язаної зі смертю члена сім'ї. Переживання втрати, пов'язаної з розлученням.

Змістовий модуль 4. Психологічна допомога при гострій травматизації.

Тема 6. Психічна травматизація, спричинена гібридною війною і соціально-психологічна реабілітації особистості за цих обставин.

Вплив тривалої травматизації. Специфіка соціально-психологічної реабілітації особистості. Перша психологічна допомога особистості, що постраждала від травматизації. Психологічні технології на базисному етапі реабілітації. Технології самозбереження на підтримувальному етапі реабілітації. Форми психологічної допомоги та самопомоги.

4. Структура навчальної дисципліни

Форми організації освітнього процесу	Тема	Кількість годин		
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання
		всього	згідно розкладу	всього
Лекція 1	Кризи, кризові ситуації. Долання кризи та вихід із неї.	2	тиждень знаменника	2
Практичне заняття 1	Завдання для практичних занять розміщені у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle. Кризи, кризові ситуації. Долання кризи та вихід із неї.	4	щотижня	2
Самостійна робота	Завдання для самостійної роботи розміщені у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle. 1.Відповіді на запитання для самоконтролю з теми 1 2.Виконання практичних і творчих завдань	3	щотижня	8
Лекція 2	Екстремальні, стресові й надзвичайні ситуації та психологічне забезпечення діяльності у них	2	тиждень знаменника	
Практичне заняття 2	Екстремальні, стресові й надзвичайні ситуації та психологічне забезпечення діяльності у них	4	щотижня	
Самостійна робота	1.Відповіді на запитання для самоконтролю з теми 2 2.Виконання практичних і творчих завдань Завдання для самостійної роботи подано у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	2	щотижня	8
Лекція 3	Криза, зумовлена тяжкою хронічною хворобою, втратою роботи, виходом на пенсію і психологічна допомога за цих обставин	2	тиждень знаменника	2
Практичне заняття 3	Криза, зумовлена тяжкою хронічною хворобою, втратою роботи, виходом на пенсію і психологічна допомога за цих обставин	4	щотижня	2
Самостійна робота	1.Відповіді на запитання для самоконтролю з теми 3 2.Виконання практичних і творчих завдань Завдання для самостійної роботи подано у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	2	щотижня	8
Лекція 4	Криза втрати, спричинена смертю близької людини або розлученням і психологічна допомога за цих обставин.	2	тиждень знаменника	
Практичне заняття 4	Криза втрати, спричинена смертю близької людини або розлученням і психологічна допомога за цих обставин.	4	щотижня	2

Форми організації освітнього процесу	Тема	Кількість годин		
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання
		всього	згідно розкладу	всього
Самостійна робота	1.Відповіді на запитання для самоконтролю з теми 4 2. Виконання практичних і творчих завдань Завдання для самостійної роботи подано у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	2	щотижня	8
Лекція 5	Психічна травматизація зумовлена насильством і суїцидальними намірами та психологічна допомога у таких ситуаціях	2	тиждень знаменника	
Практичне заняття 5	Психічна травматизація зумовлена насильством і суїцидальними намірами та психологічна допомога у таких ситуаціях	4	щотижня	2
Самостійна робота	1.Відповіді на запитання для самоконтролю з теми 5 2.Виконання практичних і творчих завдань Завдання для самостійної роботи подано у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	2	щотижня	8
Лекція 6	Психологічна допомога особистості, що постраждала від травматизації, спричиненої війною	2	тиждень знаменника	
Практичне заняття 6	Психологічна допомога особистості, що постраждала від травматизації, спричиненої війною	4	щотижня	
Самостійна робота	1.Відповіді на запитання для самоконтролю з теми 2 2.Виконання практичних і творчих завдань Завдання для самостійної роботи подано у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	4	щотижня	8
<i>Лекції</i>		12		4
<i>Практичні</i>		22		8
<i>Самостійна робота</i>		46		78

5. Види і зміст контрольних заходів

Форми організації освітнього процесу	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
Поточний контроль				
Практичне заняття 1	Формувальне пряме оцінювання	<i>Питання і завдання до практичних занять розміщено в СЕЗН ЗНУ</i> Відповіді на запитання, обговорення, участь у дискусії.	Критерії оцінювання розміщено в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle. Термін проведення за розкладом - щотижня	3
Практичне заняття 2	Групова робота з проблемних ситуацій, виступи	Аналіз і обґрунтування можливості надання психологічної допомоги в кризовій ситуації.		3
Практичне заняття 3	Формувальне пряме оцінювання	Відповіді на запитання, обговорення, участь у дискусії.		3
Практичне заняття 4	Групова робота з проблемних ситуацій, виступи	Аналіз і обґрунтування можливості надання психологічної допомоги в кризовій ситуації.		3
Практичне заняття 5	Формувальне пряме оцінювання	Відповіді на запитання, обговорення, участь у дискусії.		3

Форми організації освітнього процесу	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
Практичне заняття 6	Групова робота з проблемних ситуацій, виступи	Практичні завдання, запитання, нормування, швидкі письмові завдання		3
Практичне заняття 7	Формувальне пряме оцінювання	Відповіді на запитання, обговорення, участь у дискусії	Терміни виконання та критерії оцінювання розміщено у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle	3
Практичне заняття 8	Групова робота з проблемних ситуацій, виступи	Аналіз і обґрунтування можливості надання психологічної допомоги в кризовій ситуації		3
Практичне заняття 9	Формувальне пряме оцінювання	Відповіді на запитання, обговорення, участь у дискусії		3
Практичне заняття 10	Групова робота з проблемних ситуацій, виступи	Аналіз і обґрунтування можливості надання психологічної допомоги в кризовій ситуації		3
Практичне заняття 11	Формувальне пряме оцінювання	Відповіді на запитання, обговорення, участь у дискусії		3
Самостійна робота	Формувальне пряме оцінювання	<i>Завдання до самостійної роботи розміщено в СЕЗН ЗНУ</i> Завдання для самостійної роботи 1		2
Самостійна робота	Формувальне пряме оцінювання	Завдання для самостійної роботи 2		2
Самостійна робота	Формувальне пряме оцінювання	Завдання для самостійної роботи 3		2
Самостійна робота	Формувальне пряме оцінювання	Завдання для самостійної роботи 4		2
Самостійна робота	Формувальне пряме оцінювання	Завдання для самостійної роботи 5		2
Самостійна робота	Формувальне пряме оцінювання	Завдання для самостійної роботи 6		2
Модульний контроль	Рубіжні оцінювальні тести	Модульний контрольний тест 1		5
Модульний контроль	Рубіжні оцінювальні тести	Модульний контрольний тест 2		5
Усього за поточний контроль				60
Підсумковий контроль				
Залік	Індивідуальні завдання	1. Рефлексивне есе 2. Розв'язання кризової ситуації	Терміни виконання та критерії оцінювання подано у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle	15+15=30
	Підсумкове оцінювання теоретичних знань	Підсумковий тест. Зміст навчальної дисципліни	Критерії оцінювання подано у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle. Термін виконання за	10

Форми організації освітнього процесу	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
			розкладом екзаменів	
Усього за підсумковий контроль	2			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	Не зараховано
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна

1. Письмак Л. Л. Підліткова криза: як зарадити та допомогти : посібник. Київ : Видавнича група «Шкільний світ», 2018

2. Шевченко Н.Ф. Психологічна допомога в кризових та екстремальних ситуаціях : навч. посіб. Запоріжжя. Запорізький національний Університет, 2021. 192 с.

Додаткова

1. Грандт В.В. Психологія травмуючих ситуацій : навчальний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності «Психологія» Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 109 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2016/05/0039021.docx>.

2. Зиновьева Н. О. Психология и психотерапия насилия. Ребенок в кризисной ситуации. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Golovanova/0012534.doc>

3. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська, О.В. Федан. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.

4. Життєві кризи особистості : монографія / від. ред. Т.М.Титаренко. Київ : Агропромвидав України, 1998. 348 с.

5. Максименко С.Д., Шевченко Н.Ф. Психологічна допомога тяжким соматично хворим : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi40/0031350.doc>

6. Максименко С. Д., Прокоф'єва О.О., Цехмістер Я.В. [та ін.] Практикум із групової психокорекції : підруч. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівн. акредит. Київ : Слово, 2015

7. Олифинович Н.И. Психология семейных кризисов. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi14/0010663.pdf>

8. Осипова А. А. Справочник психолога по работе в кризисных ситуациях. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi10/0008498.djvu>

9. Петрушин, С. В. Мастерская психологического консультирования URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi/0002218.pdf>.

10. Шевченко О.Т. Психологія кризових станів. Київ : «Здоров'я», 2005. 120 с.

11. Шувальська Л. Р. Суб'єкт насильницького злочину проти життя та здоров'я: психологічні та правові засади : монографія. Чернівці : Технодрук, 2015.

Інформаційні ресурси

1. Шевченко Н. Ф. Психологічна допомога в кризових та екстремальних ситуаціях : методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Психологія» освітньо-професійної програми «Психологія». Запоріжжя: ЗНУ, 2023. 57 с. <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1688#section-0>Про методичні рекомендації "Перша психологічна допомога. Алгоритм дій" Лист МОН 04.04.2022 № 1/3872-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1387729-22#Text>

2. Департамент соціального захисту населення Запорізької обласної державної адміністрації. Методичні рекомендації щодо надання першої психологічної допомоги сім'ям з дітьми, дітям, які перебувають/перебували у зоні збройного конфлікту. URL: <https://dszn-zoda.gov.ua/node/495>

3. Психологічна підтримка в умовах війни URL: <https://dovidka.info/psychologichna-pidtrymka-v-umovah-vijny/>

4. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навчальний посібник. В 3-х томах. Київ, 2018. 240 с. URL: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/430811>

5. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій. Методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ : ТОВ "Видавництво "Логос". 207 с. URL: http://psychology-naes-ua.institute/userfiles/files/ПОСІБНИК%20Психологічна%20допомога%20%20постраждалим%2017_03_2015.pdf

6. Українська правда. Рубрика «Життя». Тактична психологія. Марта Пивоваренко про допомогу військовим та цивільним. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2016/09/28/218405/>

7. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4400/3/ОснПсихПракт__КУЗЬО_26-04-22.pdf

8. Черезова І.О. Психологія життєвих криз особистості : навчальний. Бердянськ, БДПУ, 2016. 193 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/aspirantura/zabezp_discipl/Cherezova%20I.O.%20Psykhohihiya%20zhyttyevykh%20kryz%20osobystosti.PDF

7. Регуляції та політики курсу

Примітка. У цьому розділі науково-педагогічний визначає все, що є важливим для нього і здобувачів під час вивчення цієї навчальної дисципліни.

Наприклад:

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять є обов'язковим. У який спосіб і у які терміни здійснюється відпрацювання пропущених занять?

Політика академічної доброчесності

Які заходи перевірки на плагіат будуть вжиті викладачем? Які санкції будуть застосовані до здобувачів, що вдалися до списування, плагіату чи інших проявів недоброчесної поведінки? Проінформувати та надати приклади, як необхідно оформлювати цитування, посилатися на авторів запозичених фото, ілюстрацій тощо.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Прописати процедуру врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти.

Відповідальність здобувача освіти: Ознайомитися з сторінкою дисципліни на платформі СЕЗН ЗНУ, а саме з: загальними розділами сторінки, термінами виконання завдань, тестів, формами контролю. Підтвердити вивчення рекомендацій «Загальні поради здобувачу освіти»

(обов'язково). Гарантувати якість й самостійне виконання навчальних завдань. Присутність та активність на лекціях й практичних заняттях.

Виконання навчального плану дисципліни передбачає системну присутність здобувачів освіти на лекційних і практичних заняттях, своєчасне проходження передбачених форм контролю та виконання завдань для самостійної роботи. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Здобувачі, що навчаються за індивідуальним графіком виконують завдання відповідно термінів подання завдань, що розміщені на платформі СЕЗН ЗНУ у модулі: «Для здобувачів освіти, які навчаються за індивідуальним графіком».

Політика академічної доброчесності: Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених Кодексом академічної доброчесності ЗНУ: <https://tinyurl.com/yaбук4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>. Письмові роботи, що виконуються здобувачами освіти можуть бути перевірені на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Усі запозичення та цитування **обов'язково** мають бути оформлені за допомогою посилань на використані джерела з наведенням наприкінці роботи списку джерел, на які подано посилання. Список оформлюється відповідно вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Приклади оформлення: <http://library.znu.edu.ua/2018/prikłady-26-11-18-converted.pdf>.

Письмові роботи. Здобувачам освіти пропонується виконання завдань для самостійної роботи. Під час оформлення робіт необхідно обов'язково вказувати прізвище та ініціали, шифр академічної групи, назву дисципліни та завдання, що виконується. Пріоритетним під час виконання завдань є самостійність мислення, формулювання власних думок і висновків, неупереджений і відповідальний аналіз чужих думок і текстів, максимальне дотримання норм Кодексу академічної доброчесності Запорізького національного університету.

Формати комунікації між викладачем і здобувачами вищої освіти: в аудиторії під час лекційних, за допомогою повідомлень у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle, на запланованих консультаціях з дисципліни. Відповіді на запити здобувачів освіти через повідомлення в СЕЗН ЗНУ надаються викладачем впродовж трьох робочих днів, якщо вказано: прізвище та ініціали, шифр академічної групи, дисципліна та форма навчання.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять має бути обґрунтовано освітньою діяльністю здобувача освіти. Обов'язковим є застосування режиму «БЕЗ ЗВУКУ» протягом всього аудиторного заняття.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Місія Запорізького національного університету полягає у формуванні європейського простору освіти, науки і культури європейського рівня, здатного активно впливати на громадську думку, забезпечувати соціальне прогнозування у різних сферах на основі фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Запорізький національний університет відіграє важливу роль у розвитку економіки, державних інституцій та громадянського суспільства, надаючи їм знань, компетентностей та ідей, необхідних для забезпечення економічного, політичного та соціального розвитку і зростання.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмій (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування

студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>. **ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ.** Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок–п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗНУ на платформі MOODLE: <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, відправте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>